

สุขภาพองค์การของโรงเรียนวัดราชฎ์บำรุง (งามศิริวิทยาคาร)

Organizational Health of Wat Ratbumrungh School

ทิชากร ทรัพย์รักษา*

Tishakorn Subsakorn*

* โรงเรียนวัดราชฎ์บำรุง (งามศิริวิทยาคาร) สังกัดกรุงเทพมหานคร

รับบทความ 8 กุมภาพันธ์ 2564 แก้ไขบทความ 15 มีนาคม 2564 ตอรับบทความ 18 มิถุนายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนวัดราชฎ์บำรุง (งามศิริวิทยาคาร) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ใน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน 2) ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร 3) ด้านอำนาจบารมีของผู้บริหาร 4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร 5) ด้านการอยู่ร่วมกันของครู และ 6) ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนวัดราชฎ์บำรุง (งามศิริวิทยาคาร) ปีการศึกษา 2563 จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า พบว่า โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการอยู่ร่วมกันของครู และด้านการมุ่งเน้นวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านอำนาจบารมีของผู้บริหาร ส่วนด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คำสำคัญ : สุขภาพองค์การ, โรงเรียนวัดราชฎ์บำรุง

ABSTRACT

The purpose of this research was to study Organizational Health of Wat Ratbamrung School of Bang Khae District Office, Bangkok in 6 aspects: Institutional Integrity, Collegial Leadership, Principal Influence, Resource Support, Teacher Affiliation and Academic Emphasis. The sample included 60 or the teachers of Wat Ratbamrung School. Data were collected using 5-point rating scale questionnaire and were statistically analyzed in percentage, arithmetic mean, and standard deviation.

The findings revealed that Organizational Health of Wat Ratbamrung School was at high level. Considering each aspect, the results ranged from the high to the low level were as follows:

the highest was learning process, Teacher Affiliation, Academic Emphasis, Principal Influence, the low est was Collegial Leadership.

Keyword: Organizational Health, Wat Ratbumrungh School

บทนำ

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นองค์การทางการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญของชาติ โดยมีจุดเน้นสำคัญที่มุ่งจัดการศึกษา และส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ประชาชนมีคุณธรรมความรู้ มีคุณภาพในการพัฒนาตนเอง เสริมสร้าง คุณธรรม พัฒนาสังคม ฐานความรู้ และยืนหยัดในเวทีโลกบนพื้นฐานของความเป็นไทย (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา 2551) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไข พ.ศ.2545 มาตรา 22 การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา มีบทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาเยาวชน โรงเรียนจะดำรงอยู่และแสดงบทบาทการจัดการศึกษาได้ขึ้นอยู่กับสุขภาพขององค์กร กล่าวคือ ต้องพิจารณากิจกรรมของบุคลากรในองค์กร การจัดโครงสร้างงานที่เป็นระบบ ทำให้องค์การนำอยู่ นำทำงาน สามารถคงอยู่ในท่ามกลางสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม พัฒนาได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ตลอดจนแก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ (Miles. 1973, p. 435-437) โรงเรียนเป็นองค์การที่มีสุขภาพ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามภารกิจและดำรงอยู่ได้ องค์กรจะต้องสนองความจำเป็นพื้นฐาน การอยู่รอดขององค์กรสามประการ คือ การบรรลุ เป้าหมายขององค์กร การควบคุมกิจกรรม ภายในองค์กรได้ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (สมฤดี เชิดกายเพชร. 2560, น.1) ด้วยเหตุนี้ บาร์นาร์ด (Barnard. , 1968) นักทฤษฎีองค์การในยุคคลาสสิกท่านหนึ่งกล่าวไว้ว่า องค์กรที่มีประสิทธิผล คือ การที่สมาชิกในองค์กรสามารถทำงานอย่างไร อย่างหนึ่งได้สำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร สุขภาพองค์การสถานศึกษาที่ดีนั้น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่ปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา เน้นทั้งพฤติกรรมมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์ สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชา มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและมีความภาคภูมิใจในสถาบันของตนในการพัฒนาสุขภาพองค์การนั้น เป็นความสามารถของผู้บริหารในการใช้ภาวะผู้นำ ทำให้สมาชิกในองค์กรมีความเต็มใจ ตั้งใจ สนใจ และมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ทำให้องค์การมีประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Mc Farland. 1979, p. 439 อ้างถึงใน เสาวนีย์ หาญกล้า. 2560, น.1) ปัญหาขององค์กรที่ประสบความล้มเหลว ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากผู้บริหารขาดประสบการณ์ ขาดความรู้ความสามารถในการบริหาร องค์กร ส่วนหนึ่งเกิดจากพฤติกรรมของผู้บริหารที่ไม่เอื้อต่อบรรยากาศ ในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ภาระหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของ ผู้บริหาร คือ การสร้างสุขภาพองค์การให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพ ผู้นำจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคลและควรศึกษาพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างสุขภาพองค์การที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel. 1991, p. 234) ที่กล่าวไว้ว่า การพิจารณาสภาพการปฏิบัติงานหรือความสามารถในการปฏิบัติงานขององค์การที่ดี ที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การในแง่หนึ่งนั้น สามารถพิจารณาได้จากสุขภาพองค์การ (Organizational health) เนื่องจากสุขภาพองค์การที่ดีจะทำให้องค์การสามารถพัฒนาไปได้ด้วยดี และยังทำให้บรรยากาศองค์การที่ดีด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าการ ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสุขภาพขององค์การของโรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาการ) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จะมีประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่จะนำไปเป็นข้อมูลเพื่อในการใช้ไปปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้เป็นองค์การที่มีสุขภาพสมบูรณ์ส่งผลให้การศึกษาของโรงเรียน และของชาติประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีสุขภาพองค์การที่ดียิ่งขึ้นตลอดจนเป็นเครื่องมือเพื่อให้ทราบถึงข้อบกพร่องในการที่จะแก้ไขปัญหาในการดำเนินการด้านบริหารและนำไปสู่ผลการวิจัยที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาการ)

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาการ) จำนวน 60 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สุขภาพองค์การของโรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาการ) จากกรอบแนวคิดมิติสุขภาพองค์การ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ เกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร อำนาจบารมีของผู้บริหาร การสนับสนุนทรัพยากร การอยู่ร่วมกันของครู และการมุ่งเน้นวิชาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของครูโรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาการ) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ 1) ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน 2) ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร 3) ด้านอำนาจบารมีของผู้บริหาร 4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร 5) ด้านการอยู่ร่วมกันของครู และ 6) ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามสุขภาพองค์การของครูโรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาการ) ใช้มิติวัดสุขภาพองค์การใน 6 ด้าน จำนวน 60 ข้อ ดังนี้ ด้านเกี่ยวกับเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน มีจำนวน 10 ข้อ ด้านเกี่ยวกับความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน มีจำนวน 10 ข้อ ด้านเกี่ยวกับอำนาจอิทธิพลของ

ผู้บริหารโรงเรียน มีจำนวน 10 ข้อ ด้านเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากร มีจำนวน 10 ข้อ ด้านเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของครูมีจำนวน 10 ข้อ ด้านเกี่ยวกับการมุ่งเน้นวิชาการ มีจำนวน 10 ข้อ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้แบบสอบถามวัดสุขภาพองค์การลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดสุขภาพองค์การของครูโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง (งามศิริวิทยาการ) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดแนวคิดสุขภาพองค์การของครูโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง (งามศิริวิทยาการ)
3. สร้างแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามวัดสุขภาพองค์การ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ 1) เกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน 2) ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร 3) อำนาจบารมีของผู้บริหาร 4) การสนับสนุนทรัพยากร 5) การอยู่ร่วมกันของครู และ 6) การมุ่งเน้นวิชาการ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) ระหว่าง 0.67 – 1.00
5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์
6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนวัดกำแพง จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient, 1997, p.160-161) ได้ความเชื่อมั่น 0.976
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเชื่อมั่น ไปใช้กับครูโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง (งามศิริวิทยาการ) จำนวน 60 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง (งามศิริวิทยาการ) เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ ครูในโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง (งามศิริวิทยาการ) จำนวน 60 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 60 ฉบับ แบบสอบถามได้รับการตอบคืนทั้งหมด 60 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากระดับคุณภาพองค์การของครูโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง (งามศิริวิทยาการ) นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับคุณภาพองค์การของครูโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง (งามศิริวิทยาการ) ใน 6 ด้าน ดังนี้คือ 1) เกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน 2) ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร 3) อำนาจบารมีของผู้บริหาร 4) การสนับสนุนทรัพยากร 5) การอยู่ร่วมกันของครู และ 6) การมุ่งเน้นวิชาการ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 น.103)

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการอยู่ร่วมกันของครู และด้านการมุ่งเน้นวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านอำนาจบารมีของผู้บริหาร ส่วนด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีรายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละด้านดังนี้

ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนได้ และผู้บริหารสถานศึกษาปกป้อง และคุ้มครองผู้ใต้บังคับบัญชาได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้คณะครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดการศึกษาให้สนองความต้องการของชุมชนโดยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงาน และผลสัมฤทธิ์ของงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้อิสระแก่ครูในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านอำนาจบารมีของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษากระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในโรงเรียนได้ และผู้บริหารสถานศึกษาใช้สิทธิและอำนาจหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนอย่างถูกต้อง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการสนับสนุนทรัพยากร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรให้มีห้องเรียนห้องปฏิบัติการอย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหาร

สถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรให้ครูได้รับการบริการวัสดุอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอกับความต้องการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการอยู่ร่วมกันของครู อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีความรักและศรัทธาต่ออาชีพและการปฏิบัติงานของตน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีความผูกพันและมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการอาสาทำงานจากครูอย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อเป็นการให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษามีเป้าหมายและแผนงานวิชาการที่ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

สุภาพองค์การของโรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาการ) พบว่า โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการอยู่ร่วมกันของครู และด้านการมุ่งเน้นวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านอำนาจบารมีของผู้บริหาร ส่วนด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ทักษะการคิด รวมทั้งมีการวัดผล ประเมินผล สามารถประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย สร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ มีการนิเทศติดตาม ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮอย และทาร์เตอร์ (Hoy & Tarter. 1997, p. 30 อ้างถึงใน คนพงษ์ ดาเลิศ. 2555, น. 11-12) กล่าวว่า สุภาพองค์การหมายถึง สภาพการณ์ปฏิบัติงานในองค์การตามภารกิจ และการตอบสนองการกระทำตามหน้าที่สำคัญของระบบสังคมด้านการปรับตัว การทำให้บรรลุเป้าหมาย การบูรณาการ และการรักษาระเบียบแบบแผนขององค์การ ทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม และสภาพการณ์ต่าง ๆ ในระบบสังคมได้อย่างเหมาะสม และมีโอกาสได้ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงให้องค์กรมีการพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะความสามารถต่าง ๆ ในการพัฒนาโรงเรียนให้ไปอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทันสมัยเข้ามาช่วยเหลือในการจัดการเรียน การสอนควบคู่กับการดูแลเอาใจใส่ครูให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมของโรงเรียนได้อย่างมีความสุข ภายในสถานศึกษามีบรรยากาศในการทำงานที่ดี คนทำงานมีขวัญกำลังใจ ผู้บริหารเปิดกว้างต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม คนทำงานได้อย่างมีความสุข ทำงานได้อย่างเต็มสมรรถนะ มีความก้าวหน้าในงานอาชีพ ขณะที่ปฏิบัติงานบรรยากาศการทำงานมีความเป็นมิตร มีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น ระหว่างเพื่อนครูด้วยกันหรือระหว่างครูกับนักเรียน อันส่งผลทำให้โรงเรียนมีสุภาพองค์การที่สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธิธดา ฐาปนีย์ (2560) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สุภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสุภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทโรงเรียน อายุโรงเรียน

และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่สภาพองค์การอยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การอยู่ร่วมกันของครู ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน และอำนาจอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน

ส่วนผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยอภิปรายผลในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และผู้บริหารสถานศึกษาปกป้อง ค้ำครองผู้ใต้บังคับบัญชาได้ การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนได้นั้น เกิดจากจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นมา เพื่อกำกับ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้มาโดยชอบธรรม ปราศจากคำครหา สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินงานไม่มีการแทรกแซงจากหน่วยงานอื่น ส่งผลให้การบริหารงานของโรงเรียนดำเนินงานไปอย่างเป็นระบบ ตามนโยบาย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน สถานศึกษามีการติดต่อสื่อสารที่ดี ทุกคนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารกับผู้ร่วมงานได้อย่างชัดเจน และถูกต้อง ครูได้รับการชื่นชมจากผู้ปกครองและชุมชน โดยการสนับสนุน การเอาใจใส่จากชุมชน สม่่าเสมอ โรงเรียนจึงไม่หว่นไหวต่อแรงกดดันหรืออิทธิพลภายนอก การบริหารงานของโรงเรียนในปัจจุบัน เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามาร่วมร่วมในการจัดการศึกษา ส่งผลให้การบริหารงานของโรงเรียนดำเนินงานไปอย่างเป็นระบบ ตามนโยบายและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน การบริหารงานแบบนี้ ทำให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เมื่อเกิดเหตุการณ์ ข้อเรียกร้องที่เกี่ยวข้องกับครูที่ไม่ชอบธรรมไร้เหตุผล ครูก็จะได้รับการคุ้มครองจากชุมชนด้วยเช่นกัน และผู้บริหารมีการพิจารณาข้อเรียกร้องของชุมชนอย่างรอบคอบ มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับชุมชน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้มแข็ง สามารถปกป้องบุคลากรในโรงเรียน ไม่ให้ได้รับแรงกดดัน จากชุมชนและผู้ปกครอง ส่งผลให้โรงเรียนดำรงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีลยา อนันต์สารโสภณ (2560) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอบ้านนาถอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และหาแนวทางการเสริมสร้างสภาพองค์การ ของโรงเรียนในอำเภอบ้านนาถอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรของโรงเรียนในอำเภอบ้านนาถอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2559 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า สภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอ

พานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับดีมากและรายด้านอยู่ในระดับดีมากขึ้นไป เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียนอยู่ในระดับดีมากที่สุด ส่วนด้านการอยู่ร่วมกันของครู ด้านอำนาจอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน และด้านการมุ่งเน้นวิชาการอยู่ในระดับดีมาก

2. ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงาน และผลสัมฤทธิ์ของงาน มีความเป็นผู้นำที่ดีมีความสามารถในการบริหารโรงเรียน เป็นที่ฟังและแก้ปัญหาได้ เป็นผู้ที่มีภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิฐาน มีหลักการครองตน ครองคน ครองงาน ทันทเหตุการณ์ รวมถึงทันสมัย ผู้บริหารมีการประชุมชี้แจงการกำหนดทิศทางในการพัฒนาโรงเรียน โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และวัตถุประสงค์ ร่วมกันกับคณะครู เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และผู้บริหารได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้ร่วมงานในการเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน การเข้าพบปะพูดคุยด้วยความเป็นมิตร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความสะดวก และรวดเร็ว จนทำให้ผู้ร่วมงานได้รับความรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เกิดความตึงเครียดที่จะเข้าพบ ประึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ จนทำให้เกิดความไว้วางใจในการทำงาน ส่งผลให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน ทำให้ครูทำงานได้อย่างมีความสุขและปรับตัวเข้ากับโรงเรียนได้ดี เมื่อมีปัญหาผู้บริหารสามารถรับฟังปัญหาต่าง ๆ โดยไม่นิ่งดูดาย สมาชิกในองค์กรก็จะทำงานด้วยความจงรักภักดี ตั้งใจ ร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อีกทั้งกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลใย โยลัย (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 2) เพื่อศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 จำนวน 101 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 64 ข้อ และเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน จำนวน 40 ข้อ ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) สุขภาพองค์การของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ด้านอำนาจบารมีของผู้บริหาร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี ใช้สิทธิและอำนาจหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนอย่างถูกต้อง และได้ทำตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยการปฏิรูปการศึกษา ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานโดยมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน ในการพัฒนาโรงเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาจากชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทน ผู้ปกครอง ตัวแทนพระสงฆ์ ตัวแทนครู โดยทุกภาคส่วนดังกล่าวมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น แสดงพฤติกรรมที่ตระหนักถึงความสำคัญของงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน สามารถกำหนดมาตรฐานระเบียบที่ชัดเจน ในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในองค์กร ทำให้เกิดความเชื่อมั่น เชื่อถือและเคารพศรัทธาต่อผู้บริหาร สามารถทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคี จนทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ เกิดความรักและมีสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทำให้ผู้บริหารใช้สิทธิและอำนาจหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี แสนสุข (2560) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 265 คน ผลการวิจัย พบว่าสุขภาพองค์การของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความเข้มแข็งขององค์กร ด้านขวัญและกำลังใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการมุ่งเน้นเป้าหมาย ด้านความสามัคคี ด้านการใช้อำนาจ ด้านการใช้ทรัพยากรตามลำดับ

4. ด้านการสนับสนุนทรัพยากร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรให้มีห้องเรียนห้องปฏิบัติการอย่างเพียงพอ มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมมีการขับเคลื่อนเพื่อให้โรงเรียนในสังกัดมีคุณภาพ มีมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทันสมัย เข้ามาช่วยเหลือในการจัดการเรียน การสอน เพิ่มเติมให้เพียงพอต่อความต้องการของครู เช่น ส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำผลงานทางวิชาการเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สนับสนุนให้ครูผู้สอนไปศึกษาต่อ หรือไปฝึกอบรมและดูงานตามโอกาสอันสมควร การจัดสรรปริมาณงานให้ผู้ที่ได้รับผิดชอบเป็นไปอย่างเหมาะสม บริหารงานด้านอาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือดูแล และจัดสรรทรัพยากรให้แก่ครูได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารได้เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียนในบางโอกาส เพราะจะทำให้ครูมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมุ่งมั่นในการพัฒนางาน จัดหาวัสดุและอุปกรณ์พิเศษเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อความต้องการ

ของครู ซึ่งในการบริหารงานให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมิงงบประมาณที่พอเพียง ซึ่งบางครั้งงบประมาณที่รัฐสนับสนุน อาจไม่เพียงพอ ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องแสวงหาหาเงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ หรือครุภัณฑ์ จากชุมชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ มาสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมฤดี เชิดกายเพชร (2560) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สุขภาพองค์การของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสุขภาพองค์การของโรงเรียน ในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2558 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัย พบว่า 1) สุขภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี 2) ผลการเปรียบเทียบสุขภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบสุขภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

5. ด้านการอยู่ร่วมกันของครู พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีความรักและศรัทธาต่ออาชีพและการปฏิบัติงานของตน ส่งเสริมให้ครูมีความผูกพันและมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยให้ครูทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ของครูในโรงเรียน สร้างบรรยากาศการทำงานแบบเป็นกันเอง ทำงานด้วยความเป็นมิตร ให้ความรักเอาใจใส่ และการดูแลความเป็นอยู่ ทำให้เกิดความรักความสามัคคีขึ้น สถานศึกษามีบรรยากาศในการทำงานที่ดี คนทำงานมีขวัญกำลังใจ มีความสุขทำงานได้อย่างเต็มสมรรถนะ มีความก้าวหน้าในงานอาชีพ การดูแลเอาใจใส่ครู ให้ครูสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมของโรงเรียนได้อย่างมีความสุข เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะ มีการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์กันภายในโรงเรียน เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ ทำให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกัน ไม่รู้สึกแตกแยกกันในกลุ่ม และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ครูได้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน ทำให้มีสุขภาพองค์การที่ดีส่งผลให้ครูปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้น เต็มความสามารถจากการปฏิบัติงานร่วมกันทำให้ครูมีทิศทางและจุดมุ่งหมายเดียวกัน มีความร่วมมือ ร่วมใจในการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธิธดา ฐาปณีย์ (2560) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สุขภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสุขภาพองค์การของโรงเรียนใน

อำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทโรงเรียน อายุโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของ โรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 152 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 40 ข้อ มี ผลการวิจัย พบว่า 1) สุขภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ส่วนใหญ่สุขภาพองค์การอยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การอยู่ร่วมกันของครู ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน และอำนาจอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน 2) ผลการเปรียบเทียบสุขภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามอายุของโรงเรียน น้อยกว่า 35 ปี และตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป โดยรวม และรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) แนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ พบว่า ด้านการสนับสนุน งานวิชาการมีระดับความคิดเห็นต่ำสุด ผู้เชี่ยวชาญให้แนวทางการพัฒนาในประเด็นคำถาม 3 ข้อ คือ การส่งเสริมให้ครูได้รับการฝึกอบรมพัฒนาการสอนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพียงพอต่อนักเรียน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมวิชาการอยู่เสมอ

6. ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อเป็นการให้ความสำคัญกับผู้เรียน ผู้บริหารมีทักษะความสามารถต่าง ๆ ในการยกระดับด้านงานวิชาการ ให้สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา และการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาสื่อการเรียน การสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน มีการขับเคลื่อนเพื่อให้โรงเรียนในสังกัดมีคุณภาพ นักเรียนมีผลการเรียนที่ดี สามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน เพราะนักเรียนทุกคนได้รับการดูแลเป็นอย่างดีและทั่วถึง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนในโรงเรียนของตนเองให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะการพัฒนา นักเรียนด้านวิชาการ ทักษะด้านดนตรีและกีฬา ทักษะในการสื่อสาร และทักษะการใช้เทคโนโลยี รวมทั้งพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อมุ่งเสริมสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการให้นักเรียน โดยนักเรียนได้รับรู้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ดี หัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ ก็คือ การจัดการศึกษา ดังนั้น โรงเรียนจึงให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียน ในโรงเรียนของตนเองให้มีคุณภาพ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้โรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช สุริวงศ์ (2558) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพิจิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์การของ

สถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพิจิตร 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพิจิตร และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร จำนวน 261 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า สภาพองค์การของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านบริหารแบบมิตรสัมพันธ์ ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน ด้านความเป็นอิสระ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านบริหารแบบกึ่งสัมพันธ์ ด้านความสัมพันธ์ และด้านความเพียงพอในการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะดำเนินการจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของชุมชนโดยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงไป เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

2. ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสวงหาสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับครู เพื่อสร้างขวัญกำลังใจที่ดีแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรัก และทุ่มเทแรงกายแรงใจให้แก่องค์กร หากต้องการให้องค์กรมีประสิทธิภาพ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารควรจัดสวัสดิการให้แก่ครู

3. ด้านอำนาจบารมีของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรแก้ปัญหาคความขัดแย้งของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ เริ่มจากการที่ผู้บริหารควรจะทำให้เกิดการยอมรับจากครู บุคลากร ชุมชน เพื่อให้ทุกคนในองค์กรรัก เคารพอย่างจริงใจ พร้อมทำงานด้วยความสมัครใจ เพื่อลดปัญหาคความขัดแย้ง

4. ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรให้ครูได้รับการบริการวัสดุ อุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอกับความต้องการ ซึ่งอาจของบประมาณจากโรงงาน บริษัทที่อยู่บริเวณโรงเรียน หรืออาจจะของบจากการทำผ้าป่าการศึกษาของโรงเรียน ของบประมาณจากองค์การบริหารส่วนปกครองท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพื่อสร้าง และพัฒนาโรงเรียนต่อไป

5. ด้านการอยู่ร่วมกันของครู ครูควรให้ความช่วยเหลือผู้บริหารในการทำงานด้วยความมุ่งมั่นจริงใจให้กัน และเต็มใจให้ความช่วยเหลือ มีความรัก ความสามัคคีซึ่งกันและกัน เพื่อให้การทำงานในองค์กรนั้นประสบผลสำเร็จ

6. ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีเป้าหมายและแผนงานวิชาการที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีทิศทาง และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพราะผลการเรียนที่ดีสามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสภาพองค์การของโรงเรียน ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา
2. ควรจะมีการศึกษาแนวทางพัฒนาสภาพองค์การของโรงเรียน ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา
3. ควรจะมีการศึกษาสภาพองค์การของโรงเรียนลักษณะหาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสภาพองค์การของโรงเรียน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณพงศ์ ดาเลิศ. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- นงนุช สุริวงศ์. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา เอกชนใน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นวลใย โยลัย. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับสภาพองค์การของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเพื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารการวัดผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 3(1), 23-24.
- พุทธิดา ฐานีย์. (2560). สภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มยุรี แสนสุข. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ศรัลยา อนันต์สารโสภณ. (2560). สภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอบ้านนาถอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ศักดิ์ชาย แก้วอินทร์. (2549). **ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การของโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สมฤดี เชิดกายเพชร. (2560). **สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2.** งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสาวนีย์ หาญกล้า. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.** งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Barnard, I.C. (1968). **The functions of executive.** Massachusetts: Harvard University Press.
- Hoy, W.K., & Miskel, C.W. (1991). **Educational administration: Theory into practice.** New York : McGraw-Hill.
- Hoy, W.K., Tarter, and Bliss (1991). **Open school healthy schools.** London: Sage Publication.
- Mc Farland, Benis. n.d., (1979). **Management: Foundation & practices** (5th ed.) New York: McMillan.
- Miles, (1973). **Planned Change and Organizational Health: Figure and Ground** Boston : Allyn and Bacon.